

og det er dog for mig af overordentlig stor Betydning med Hensyn til, hvorvidt jeg skulde give et saadant Lovforslag min Stemme eller ikke. Man gaaer nemlig ved den ny Ordning af Akademiets Forhold ud paa, at oprette en fuldstændig systematisk, technisk-kunstnerisk Underviisning med bestemte Afgangsprøver og med en bestemt Oprykning fra den ene Klasse til den anden, efter de Prøver, som have fundet Sted. Det kunde jo synes at være ganske godt, om man saaledes kunde tvinge Kunstnerne til at blive uddannede i mange forskellige Retninger, og at det vilde bidrage til at give den hele kunstneriske Udvikling her i Landet et langt højere og fuldkomnere Sving, end den hidtil har havt; men vi maae huske paa, at man ogsaa kan kræve for Meget af Folk. Naar der f. Ex. ved Afgangsprøven til disse Skoler blandt Andet kræves Besiddelsen af almindelige Skolekundskaber, er det jo et meget ubestemt Udtryk, „almindelige Skolekundskaber“, og mangen Mand kan maaskee efterhaanden blive en udmærket Kunstner og dog staae meget tilbage i almindelige Skolekundskaber. Naar vi dernæst see hen paa den senere Underviisning, er det heller ingenlunde sagt, at en Kunstners Natur saaledes taaler at blive paatvungen en ganske bestemt Gang for sin Udvikling. Det er f. Ex. meget muligt, at en Mand kan udvikle sig i kunstnerisk Henseende og ved Siden deraf maaskee staae langt tilbage med Hensyn til endeel af det Techniske. Han skal ganske vist senere see at erhverve sig Duellighed ogsaa i denne Retning, men det er ikke sagt, at han paa samme Tid kan udvikle sig lige hurtigt i begge Retninger. Det er muligt, at netop derved, at Kunstneren paa en bestemt Tid tvinges til at opfylde visse Fordringer med Hensyn til det Techniske, kvæles den kunstneriske Spire hos ham. (En anden Ulempe ved en saadan tvungen nære Forbindelse mellem det Techniske og Kunstneriske er isvrigt ogsaa den, at mangen en Haandværker, som kunde have Lyst og Evne til at udvikle sig ad den techniske Vej, men mangler kunstnerisk Begavelse, derved maaskee holdes borte fra en Underviisning, der kunde være til hans Gavn). Kunsten er jo i det Hele taget Noget, som ikke kan læres Folk, det kræver en højere Begavelse, og det endog

af en noget finere Natur end mange andre menneskelige Gaver; derfor skal man omgaaes vaersomt med den og ikke anlægge en meget tvungen, gennem flere Aar bestemt Gang med allehaande Prøver, thi derved kunne vi maaskee let bevirke, at mangen en flittig, men mindre begavet Mand kan komme frem, medens derimod en i en ganske bestemt Retning meget begavet Mand, som ikke var istand til at udvikle sig i andre Retninger, der vel kunde være ønskelige, men dog ikke vare nødvendige, i sin hele Natur blev forqvælet og hans Evner gik til Grunde. Jeg veed vel, at den Vej, vi nu ere isærd med at staae ind paa med Hensyn til Ordningen af vore Kunstforhold, for en stor Deel er overeensstemmende med den, hvorpaa man gaaer frem i Tyskland; men jeg troer ikke, at vi altid skulle tage vore Exempler derfra. Vi skulle idetmindste erindre, at der er et Land, hvor der er givet en ganske anden Frihed i kunstnerisk Henseende, og som dog heller ikke deri staaer tilbage for noget andet Land, nemlig England, og vi kunne vist i dette, som i saa mange andre Tilfælde, have godt af, at see hen paa Forholdene der.

Skjønt jeg altsaa ikke kan være med til som foreslaaet at ordne nogle af Kunstakademiets Forhold i Forbigaaende under en Lønningslov, og mindst i den paatænkte Retning, og skjønt jeg maa ønske, at Sagen i sin Heelhed bliver os forelagt, er det dog ingenlunde min Tanke, at Rigsdagen skulde gaae ind i alle de enkelte Forhold, der kunne være enten ved Kunstakademiet eller ved Kunstskolen; al denne Detail skal ganske vist overlades til Kongen, Ministeriet og Akademiet, men det, vi skulle forbeholde os, ere Grundtrækkene, Grundloven eller Fundatsen, hvad man nu vil kalde det. Hvad der efter min Mening skal skee med Kunstakademiet, er slet ikke Andet, end hvad der i Grundloven er bestemt at skulle skee med Hensyn til Kirken. Kirkens Forfatning, Kirkens Grundlov skal fastsættes her paa Rigsdagen; men de enkelte Bestemmelser Kirken angaaende, f. Ex. om selve Religionen eller Dogmerne, er Noget, Rigsdagen ikke har med at gjøre. Saaledes skulle vi heller ikke indlade os paa, hvad Kunsten er, eller dømme imellem de forskellige Kunstnere. Vi skulle alene sørge